

kirándulást, amelyeken 1170 gyerek vett részt. Elkezdődött a középiskolák sportvetélkedője, amelynek a tartományi szakaszára Csík és Gyergyó járásokban kerül sor, mivel a papságnak itt a legnagyobb a befolyása. Néhány járásban, így pl. Csíkban az óvodáskorú gyerekeknek mesedélutánokat szerveztek 22 helyszínen, amelyeken 700 gyerek vett részt. Lépéseket tettek annak érdekében, hogy ezekben a járásokban a rádió és a mozik szórakoztató műsorokat sugározzanak, illetve vetítsenek a rendezvények ideje alatt.

Propaganda vonalon ezekben a járásokban különböző tudományos, kulturális konferenciákat szerveztek, olyan tudósok bevonásával, akinek nagy a tekintélye a helyi közösségekben. Így Gyergyó járásban 98 konferenciát tartottak, amelyeken több mint 43.000 polgár vett részt. Ezeket a konferenciákat a lakosság jól fogadta olyannyira, hogy egyes helyeken azt kérték, hogy még szervezzünk hasonló rendezvényeket. A tervek alapján más kulturális-nevelő jellegű rendezvények is folyamatban vannak.

Meg kell jegyeznünk, hogy több településen, így a Kézdivásárhely járási Kézdiszentléleken is erős a papság befolyása, 875 gyerek és felnőtt készül a bérmálkozásra. Esztelneken a párttagok gyerekei a bérmálkozásra készülők között vannak. Pl. Bogdán János, aki a helyi néptanács elnöke és propagandista is, bérmálkozásra készíti elő a gyerekeit. Hasonlóképpen Lukács Ferenc, a berecki pártbizottság titkára, szintén bérmálkozásra készíti a gyerekeit. Azokba a járásokba, ahová Márton Áron ellátogat bérmáltatni a politikai-kulturális munka fellenédítése, irányítása és segítése végett egy-egy elvtárs fog kilátogatni a Tartományi Bizottságtól.

*ANDJM, fond 1134, dos. 176/1957, 57. f. Géppel írt román nyelvű jelentés magyar fordítása.*

## 75.

### **Az RMP Magyar Autonóm Tartományi pártbizottsága tájékoztatója**

#### **Márton Áron látogatásáról**

*Marosvásárhely, 1957. május 14.*

Az elmúlt hét folyamán a Kézdivásárhely, Csík, Udvarhely, Gyergyó és Sepsiszentgyörgy járásokban, ahol a lakosság többsége katolikus, fokoztuk az ateista-propagandamunkát, a sport és kulturális jellegű tevékenységeket, mert Márton Áron püspök bérmáltatás céljából erre a vidékre készül látogatni. Az elmúlt héten Kézdivásárhelyre érkezett a katolikusok bérmáltatására.

A járási pártbizottságok politikai ellenlépéseket tettek és a községekbe jól képzett előadókat küldtek. Hasonlóképp a mozikaravánokat is ezekre a településekre irányították, és sport és kulturális rendezvényeket szerveznek. Május 5-én Kézdivásárhely járásban megszervezték a pionírok<sup>69</sup> negyedik kultúrversenyének

<sup>69</sup> Pionír: a magyarországi úttörő romániai megfelelője. A pionírmozgalmat 1949-ben indult, az első csoport egyikét éppen Marosvásárhelyen hozták létre.

járásai szakaszát. Ezen a versenyen 26 iskola 857 pionírt felsorakoztató 41 kultúrscapata vett részt. A verseny megkezdése előtt felvonulásra került sor Kézdivásárhely főterén. A versenyt 1500 polgár tekintette meg. A jelenlevők többször is megtapsolták a pionírokat és meg voltak elégedve a műsorral. Május 11-ig Márton Áron öt Kézdivásárhely járási községet látogatott meg, ahol minden esetben nagy tömegek fogadták. Imecsfalván 500-an várták, Zabolán 600-an és Gelencén 1600 ember fogadta a püspököt. A bérmáltatáson nem csak gyerekek, hanem felnőttek is részt vesznek. Pl. Gelencén több mint 850-en bérmálkoztak, Zabolán 140-en és így tovább. Egyes településeken, ahogy pl. Zabolán a bérmálkozási szertartás után valóságos felvonulást rendeznek a templomtól a helyi pap lakásáig.

Márton Áron püspök a szertartásokon általában a következőket mondja el: „Köszönöm nektek, hogy ilyen önfeláldozóan ragaszkodtok az egyházhoz. A jelenlétetek azt bizonyítja, hogy kitartóak és elkötelezettek vagytok ezekben a nehéz időkben is”. Gelencén azt is mondta: „Halottam a papotoktól, hogy nagyon kicsi azoknak a gyerekeknek a száma, akik nem vesznek részt a vallásórákon, de ezek is meg fognak győződni rövid időn belül [arról], hogy csak a vallásban találhatják meg a helyüket.” Azt is mondta: „Egyesek azt állítják, hogy nincs Isten, de Isten majd mindannyiunk fölött ítélkezni fog egyszer a cselekedeteink alapján.”

Meg kell jegyeznünk, hogy Kézdivásárhely járásban egyes párttagok a vallási miszticizmus befolyása alatt állnak. Pl. Sándor József járási káderes részt vett a zabolai bérmálkozási szertartáson, mint bérmakeresztstülő. Hasonlóképpen járt el Fehér József gelencei alapszervezeti titkár és kollektívelnök is.

Tájékoztató instruktor,  
Csiszér Lajos

*ANDJM, fond 1134, dosar 176/1957, 66. f. Géppel írt román nyelvű jelentés magyar fordítása.*

## 76.

### **A Belügyminisztérium Bákó, Iași, Kolozs és a Magyar Autonóm Tartomány Igazgatóságainak tevékenységét vizsgáló testület ülésének jegyzőkönyve (részlet)**

*Bukarest, 1957. május 17.*

Az ülés résztvevői: Alexandru Drăghici miniszter elvtárs, a [szovjet] tanácsadó elvtársak, Gheorghe Pintilie elsőhelyettes elvtárs, Alexandru Mureșanu<sup>70</sup> és Stelian Staicu miniszteri helyettes elvtársak, Alexandru Nicolschi altábornagy, Butyka Ferenc<sup>71</sup>, I. [Isidor] Hollinger, Pandealea, [Mihai] Nedelcu, Kovács [Mihály] ezredesek, Budișteanu, Zambeti<sup>72</sup> alezredes, Radu<sup>73</sup> őrnagy, Angelescu,<sup>74</sup>

<sup>70</sup> A már említett Ady László (lásd a 72. sz. iratot).

<sup>71</sup> A már említett állambiztonsági tiszt (lásd a 62. sz. iratot).

<sup>72</sup> Hristache Zambeti, a BM III. Csoportfőnökség helyettes parancsnoka (ACNSAS, fond Documentar, dos. 81, vol. 1, 10. f.)

<sup>73</sup> Nicolae Radu, a BM III. Csoportfőnökség operatív tisztje.